

Smernice
za izvajanje izobraževanja na daljavo
za vzgojno-izobraževalne zavode na področju
osnovnega in srednjega šolstva

**Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo**

Smernice za izvajanje izobraževanja na daljavo za vzgojno-izobraževalne zavode na področju osnovnega in srednjega šolstva

Avtorji: mag. Renata Zupanc Grom, dr. Branko Slivar, dr. Ada Holcar Brunauer, Jasna Rojc

Jezikovni pregled: Mira Turk Škraba

Izdal in založil: Zavod RS za šolstvo

Predstavniki: dr. Vinko Logaj

Spletna izdaja

Ljubljana 2022

Publikacija ni plačljiva.

Publikacija je dostopna na povezavi:

www.zrss.si/pdf/smernice_izobrazevanje_na_daljavo.pdf

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](https://nuk.az.gov.si/)-ID [97409539](https://nuk.az.gov.si/)

ISBN 978-961-03-0644-3 (PDF)

Vsebina

1	Opredelitev namena.....	4
2	Opredelitev nekaterih pojmov	4
3	Temeljna vodila pri organizaciji in izvajanju izobraževanja na daljavo	5
4	Zagotavljanje opreme in izbira digitalnega vira za izvedbo izobraževanja na daljavo	5
5	Organizacijske naloge.....	6
	5.a Organizacijske naloge ravnatelja	6
	5.b Organizacijske naloge učiteljev in drugih strokovnih delavcev:.....	7
6	Smernice za načrtovanje in izvajanje izobraževanja na daljavo.....	7
7	Viri	10

1 Opredelitev namena

Smernice so namenjene vzgojno-izobraževalnim zavodom pri vzpostavitvi sistema izobraževanja na daljavo in njegovemu izvajanju. Smiselno se uporabljajo v primerih, ko poteka izobraževanje na daljavo za vse učence oz. dijake šole,¹ posamezne oddelke, manjše skupine učencev ali posameznike.

Smernice ne obravnavajo specifik posameznega vzgojno-izobraževalnega obdobja oz. izobraževalnih programov. Posamezne aktivnosti, ki so navedene v smernicah, učitelji prilagodijo razvojni stopnji učencev, njihovim zmožnostim in vrsti vzgojno-izobraževalnega programa.

2 Opredelitev nekaterih pojmov

Vzgojno-izobraževalno delo zajema pouk in druge oblike organiziranega dela z učenci v osnovnih, glasbenih in srednjih šolah ter drugih vzgojno-izobraževalnih zavodih na področju osnovnega in srednjega šolstva.

Izobraževanje na daljavo je model vzgojno-izobraževalnega dela (pouk in druge oblike organiziranega dela) z učenci, pri katerem je učitelj oz. drug strokovni delavec šole² prostorsko ločen od učenca.

Pouk (učenje in poučevanje, ki zajema tudi vzgojo) je namerna, načrtna, sistematična dejavnost, ki poteka v urejenem učnem okolju in jo vodijo za to usposobljene osebe – učitelji – v skladu z veljavnim učnim načrtom oz. katalogom znanja. Praviloma poteka **v živo**, v neposrednem stiku učitelja in učencev, v določenih primerih pa tudi **na daljavo** ali celo **kombinirano/hibridno** (deloma v živo, deloma na daljavo).

Sinhrono učenje in poučevanje je izvajanje pouka, pri katerem so **učitelj in učenci v neposrednem stiku** (v fizičnem ali virtualnem prostoru) in poteka za vse učence v oddelku **hkrati (sočasno)**, lahko za del udeležencev v živo, za del na daljavo.

Asinhrono učenje in poučevanje je posameznemu učencu individualno prilagojeno izvajanje pouka, ki mu običajno omogoča samostojno razpolaganje s časom. Pri tem sta **učitelj in učenec prostorsko in/ali časovno ločena** (npr. uporaba vnaprej pripravljenih delovnih gradiv, didaktičnih iger, nalog, posnetih zvočnih in video razlag).

Učno okolje je (fizični, socialni in didaktični) kontekst, znotraj katerega se odvijata učenje in poučevanje, pri čemer so pomembni dinamika in odnosi med štirimi dimenzijami – učencem, učiteljem, predmetom učenja (vsebinami, kompetencami, veščinami) ter viri oz. sredstvi (realnim/virtualnim prostorom, opremo in (digitalno) tehnologijo). Učno okolje se odziva na individualne razlike med učenci, zlasti v predznanju, in upošteva formalno in neformalno učenje, ob tem da učenje ni le individualni, ampak tudi socialni proces, ki poteka v skupinskem sodelovanju, interakciji in dialogu.

Učni prostor je del učnega okolja; je prostor, v katerem poteka pouk, in je lahko fizični (učilnica, laboratorij, delavnica, zunanje igrišče ipd.) ali virtualni (spletno okolje).

---

¹ V nadaljevanju učenci.

² V nadaljevanju učitelj.

3 Temeljna vodila pri organizaciji in izvajanju izobraževanja na daljavo

Ne glede na to, ali je izobraževanje na daljavo organizirano za vse učence, posamezne skupine učencev ali posamezne učence, si mora šola oz. ravnatelj s strokovnimi delavci pri tem prizadevati, da tudi s tovrstno organizacijsko obliko:

- zagotavlja enake možnosti učencev oz. priložnosti za njihovo učenje,
- ustvarja varno in spodbudno učno okolje in skrbi za dobro (fizično in psihično) počutje učencev,
- uresničuje vzgojno-izobraževalne cilje izobraževalnega programa in posameznih predmetov in učence vodi do doseganja predvidenih standardov znanja,
- skrbi za socialno vključenost, spodbuja stike in interakcijo med učenci,
- zagotavlja pestrost didaktičnih pristopov in uravnoteženje aktivnosti, vezanih na digitalno tehnologijo z aktivnostmi »brez zaslona«,
- skrbi za aktivnost učenca v procesu učenja in krepi njegovo motivacijo za učenje,
- z načeli dobre poučevalne prakse uresničuje individualizacijo in zagotavlja pogoje za optimalen napredek vsakega učenca,
- skrbi za kontinuirano zagotavljanje povratnih informacij o doseganju ciljev ter preverjanje znanja,
- deluje usklajeno.

Izobraževanje na daljavo zahteva večjo samostojnost učencev, zato je nujno pri učencih razvijati tudi sposobnost načrtovanja in prilagajanja lastnega procesa učenja. Pouk ne sme biti osredotočen le na doseganje ciljev učnih načrtov, temveč mora upoštevati vse dejavnike, ki vplivajo na celotni proces učenja in počutje vključenih v ta proces. Ni pomembno le ocenjevanje rezultatov učenja, temveč tudi sprotno spremljanje, ki daje redne povratne informacije za izboljšanje procesov učenja. Pri tem je pomembno, da do učencev zbudimo visoka, a realna pričakovanja, in da jih pri tem podpiramo s poslušom za njihove potrebe in zmožnosti (govorimo o stopnjevani učni podpori). Odnos med učiteljem in učenci se gradi na dobrem stiku in zaupanju, k čemur učitelj prispeva s priložnostmi, da učenci prevzamejo odgovornost za svoje učenje in znanje.

Posebno pozornost je treba nameniti učencem, ki so neodzivni, nemotivirani ali težko sledijo pouku in izpolnjujejo zahteve pouka v virtualnem okolju. V reševanje teh primerov je priporočljivo vključiti tudi šolsko svetovalno službo.

4 Zagotavljanje opreme in izbira digitalnega vira za izvedbo izobraževanja na daljavo

Za uspešno izvedbo izobraževanja na daljavo je ključno zagotoviti ustrezno računalniško opremo tako učiteljem kot učencem.

Pri izbiri digitalnega vira (okolja, orodja) je potreben razmislek, kakšne učne izkušnje učencev načrtujemo, ali nam izbrani vir to omogoča, kakšne uporabniške izkušnje ponuja glede na tehnične

karakteristike (dostopnost, prilagodljivost različnim digitalnim napravam, jezikovna ustreznost, podpora uporabnikom, varnost itd.).

Učitelj in učenci naj uporabljajo tisto digitalno tehnologijo, ki jo ustrezno obvladajo in uporabljajo, tako da dosežejo cilje pouka, (inter)aktivnost, samostojnost, kreativnost in kritično mišljenje učencev.

Z digitalno tehnologijo naj učitelji omogočajo:

- spodbujanje pomnjenja, utrjevanja in razširjanja znanja,
- spremljanje napredka učencev ter pridobivanje podatkov, ki se uporabljajo za prilagajanje poučevanja njihovim potrebam in s pomočjo katerih učinkovito prepoznamo tiste posameznike, ki potrebujejo dodatno podporo,
- posredovanje/pridobivanje kakovostnih in učinkovitih večsmernih povratnih informacij,
- zadovoljevanje individualnih učnih potreb, nagnjenj in interesov,
- spodbujanje aktivnega učenja oz. čim kakovostnejšega in učinkovitejšega učnega procesa,
- podpiranje globljega razumevanja vsebin, konceptov, procesov ipd.,
- samostojno uravnavanje učenja, ki vključuje samostojno načrtovanje, dokumentiranje in spremljanje lastnega napredka pri učenju ter vzdrževanje motivacije,
- delo v parih in skupinah ter sodelovalno učenje,
- pridobivanje in dokumentiranje ter (samo)vrednotenje znanja,
- ustvarjanje digitalnih vsebin (skupni dokumenti, predstavitve, video posnetki, zvočni posnetki, animacije, blogi, spletne objave ipd.),
- komuniciranje in sodelovanje z zunanjim deležniki,
- kritično iskanje in prepoznavanje napačnih informacij,
- varno in odgovorno obnašanje na spletu.

5 Organizacijske naloge

5.a Organizacijske naloge ravnatelja

- Vzpostavitev enotnih komunikacijskih kanalov do učencev, ki omogočajo dvosmerno komunikacijo.
- Obveščanje učencev in staršev z jasnimi, enoznačnimi informacijami, prilagojeno izbranemu komunikacijskemu kanalu.
- Zagotovitev natančno dogovorjenega načina komuniciranja in komunikacijskega kanala učiteljev z učenci.
- Vzpostavitev pogovornih ur (konzultacij/individualnih pogovorov) za učence.
- Zagotavljanje usposabljanja učiteljev za poučevanje in podpiranje izobraževanja na daljavo in podpore učiteljem pri izvajanju izobraževanja na daljavo (tehnična in didaktična podpora).
- Opredelitev protokolov delovanja strokovnih organov in strokovnih služb šole v primeru izobraževanja na daljavo.
- Priprava splošnih navodil za učitelje in učence za izvajanje izobraževanja na daljavo.
- Vzpostavitev organizacije, prilagojene izvedbenemu modelu na daljavo, ki upošteva specifične okoliščine (za vse učence šole ali cele oddelke, manjšo skupino ali posameznike). Zadolžitve in regulacija obremenitev učiteljev in drugih strokovnih delavcev.
- Pregled nad izvajanjem izobraževanja na daljavo.

5.b Organizacijske naloge učiteljev in drugih strokovnih delavcev

- Načrtovanje izvedbe pouka na daljavo s posebnim poudarkom na aktivnosti učencev in njihovih obveznostih (priporočeno je skupno načrtovanje učiteljev)
- Načrtovanje dnevne in tedenske obremenitve učencev, ki se izobražujejo na daljavo, na ravni celotnega oddelčnega učiteljskega zbora (obvezno je skupno načrtovanje učiteljev)
- Določitev terminov kontaktnih ur za individualno delo z učenci, ki se izobražujejo na daljavo (npr. za individualne konzultacije, podporne pogovore po samostojnem (asinhronem) ogledu video razlage)
- Vodenje evidence dela na daljavo (vključevanja v pouk) in izpolnjevanja obveznosti za posameznega učenca pri posameznem predmetu
- Spremljava in koordinacija komunikacije med učenci in učitelji ter med učitelji, ki poučujejo oddelk, skupino ali posameznika na daljavo (razrednik ali učitelj, ki ga za to določi ravnatelj).
- Vzpostavitev stika s starši, če se posamezni učenec ne vključuje v izvajanje izobraževanja na daljavo, v roku treh dni od zaznane neodzivnosti učenca (razrednik ali učitelj, ki ga za to določi ravnatelj)
- Vzpostavitev stikov in sodelovanja med učenci (tako za doseganju učnih kot psihosocialnih ciljev)
- Ukrepanje, če se posamezni učenec ne vključuje v izvajanje izobraževanja na daljavo oz. ima z izobraževanjem na daljavo težave (postopek vodi razrednik ali učitelj, ki ga za to določi ravnatelj; po potrebi v reševanje problematike vključuje druge strokovne delavce)
- Identificiranje potencialno osamljenih učencev (razrednik, učitelj, svetovalni delavec) ter sistematična vključitev v socialnointerakcijske situacije oz. sodelovalne aktivnosti (skupinsko delo ali delo v dvojicah, vrstniško učenje, vrstniško mentorstvo itd.)
- Organizacija psihosocialne podpore učencem (svetovalni delavec ali drug strokovni delavec)
- Podpora strokovnim delavcem za opolnomočenje pri reševanju čustvenih stisk učencev (svetovalni delavec)

6 Smernice za načrtovanje in izvajanje izobraževanja na daljavo

- Za doseganje optimalnih učinkov oz. ciljev vzgojno-izobraževalnega procesa sta ključnega pomena **usklajeno delovanje strokovnih delavcev in timski pristop**: skupno načrtovanje **oddelčnega učiteljskega zbora**, medpredmetno sodelovanje učiteljev, aktivnosti, ki podpirajo interdisciplinarno znanje, oblikovanje učnih gradiv za učence oz. dijake na način, da isto gradivo naslavlja zahteve različnih predmetov in s tem prispeva k povezovanju (interdisciplinarnosti) znanja ipd.
- **Strokovni aktivni** načrtujejo **uvajanje sodobnih pristopov k učenju in poučevanju** na izbranem predmetnem področju. Ob tem predvidijo **načine uporabe digitalnih orodij** in temu ustrezno prilagodijo poučevanje, tako da optimalno podprejo učenje.
- Učitelji vnaprej pripravijo različna **gradiva, prilagojena izobraževanju na daljavo, za asinhrono izvedbo pouka**, npr. interaktivne posnetke ali posnete, samostojnemu ogledu prilagojene video razlage (ki so bolj učinkovite kot posneta predavanja ali razlage učencem v razredu in posredovane drsnice, ki jih sicer učitelj uporablja ob razlagi v razredu).

- Učitelji načrtujejo in uporabljajo **raznolike didaktične pristope, ki so primerni za izobraževanje na daljavo**, tako da z njimi omogočijo smiselno in učinkovito učno izkušnjo, aktivno vključevanje in učenje učencev, (večsmerno) komunikacijo in interakcijo sodelujočih.
- Učitelji pri izvajanju izobraževanja na daljavo ne uporabljajo le razlage, prikazovanja in pogovora ter individualnih nalog, temveč naj ob tem **organizirajo raziskovalno, sodelovalno in skupinsko učenje**. Pri tem naj učencem nudijo ustrezno pomoč in podporo.
- Pri načrtovanju učnih aktivnosti učitelji od učencev **ne zahtevajo uporabe tehnologije, s katero ne razpolagajo** (npr. tiskanje, uporabo specialne programske opreme ipd.).
- V primeru, da je izobraževanje na daljavo organizirano za manjšo skupino oz. posamezne učence, učitelji racionalno premislijo, **v katerih primerih in v kakšnem obsegu je smiselna izvedba**, da učenci, ki imajo izobraževanje na daljavo, **s pomočjo tehnologije spremljajo pouk v razredu** (npr. igro vlog, izvedbo poskusa, demonstracijo), in na kakšen način se lahko vključujejo v aktivnosti, ki potekajo v razredu.
- Do učencev oz. obsega njihovega dela je treba še posebej v času izobraževanja na daljavo imeti **realne zahteve** (upoštevati okoliščine in smiselno prilagoditi obseg nalog).
- Učencem je treba **predstaviti spletna okolja (orodja), osmisliti izobraževanje na daljavo in učenje s pomočjo digitalne tehnologije**, dajati **jasna navodila** in jim posredovati **sprotno povratno informacijo** o njihovem znanju oz. uspešnosti.
- V okviru pogovornih ur oz. konzultacij za učence nudijo učitelji posameznikom **podporo pri učenju**, pa tudi **podporo na psihosocialnem področju**; tako jim ponudijo možnost, da se oprejo na osebo, ki ji (v šoli) najbolj zaupajo, obenem pa bodo na ta način v podpiranje učencev na psihosocialnem področju v večji meri vpeti učitelji, ki niso razredniki. Učitelji posebno pozornost namenijo vzdrževanju motivacije učencev.
- Učitelji ob izobraževanju na daljavo učence **usmerjajo v dejavnosti, ki so posredno povezane s poukom in podpirajo učenje** (npr. branje literarnih del, ogled filma, likovno ustvarjanje, ogled glasbenega dogodka, ogled TV oddaj).
- Učitelji učence **spodbujajo k zdravemu življenjskemu slogu**. Ker je učenje na daljavo močno povezano z delom v digitalnem, spletnem okolju in posledično praviloma z manjšo fizično aktivnostjo, učitelji v izobraževanje uvajajo krajše gibalne aktivnosti (v odmorih, med izvajanjem dejavnosti) in na splošno učence usmerjajo v čim več gibanja.
- Učitelji ob načrtovanju obravnave učnih vsebin predmeta preiščeno načrtujejo tudi utrjevanje znanja ter različne oblike in metode preverjanja znanja in spremljanja napredka. Učencu ponudijo priložnost, da na podlagi povratnih informacij izboljša svoje dosežke in napreduje v skladu s svojimi zmožnostmi. Pri tem spodbujajo učenčevo samovrednotenje in samournavanje učenja. Učni proces prilagajajo povratnim informacijam, ki jih prejemajo od učencev. Ob tem naj bodo pozorni pri uporabi različnih spletnih orodij in programov ter tehničnih zmožnosti učencev. Temu naj kasneje sledi tudi ocenjevanje znanja.

- Učitelji pripravijo prilagojena učna gradiva za učence s posebnimi potrebami v skladu z načrtovanimi prilagoditvami v individualiziranem programu; navodila zanje individualizirajo in prilagodijo glede na posebne vzgojno-izobraževalne potrebe otroka. Smiselno uresničujejo individualizirani program ter ga po potrebi sproti dopolnjujejo. Pri oblikovanju nalog in navodil za učence s posebnimi potrebami timsko sodelujeta učitelj in učitelj dodatne strokovne pomoči ter po potrebi tudi svetovalni delavec.
- **Pri tujejezičnih učencih** naj bodo naperi usmerjeni v vzpostavitev stika in zagotavljanje povratnih informacij, ki so pogoj za **realizacijo temeljnih ciljev**. Šola v okviru izobraževanja na daljavo skladno z možnostmi vzpostavi **učenje slovenskega jezika** oz. dodatno podpre učenca pri učenju slovenščine.
- Učence, ki sami zaradi različnih razlogov **ne zmorejo slediti izobraževanju na daljavo**, je treba **dodatno podpreti** z ustrežno obliko podpore.
- Pri učencih, ki se izobražujejo po individualnih izobraževalnih načrtih in pri katerih ugotovimo povečanje primanjkljajev ali poglobitev stisk, opravimo **revizijo izobraževalnega načrta**.
- Učitelji načrtujejo **raznolike učne dejavnosti in učne izkušnje**, pri katerih učenci pridobivajo raznolike dokaze o svojem učenju in znanju. Učencem omogočijo, da lahko tudi sami izberejo, kako bodo izkazali svoje znanje, in pri tem poskrbijo, da učne izkušnje omogočajo **pridobivanje znanja na različnih taksonomskih ravneh**.
- **Ocenjevanje znanja naj bo napovedano** in naj predvsem sledi vodilu, kako pridobiti čim bolj **celostno informacijo o učenčevem doseganju standardov znanja**. Tudi časovno naj bo ocenjevanje načrtovano na ravni oddelka, tako da **učenci ne bodo preobremenjeni z njim**. S pomočjo mrežnih planov, ki vključujejo vse obveznosti, povezane z ocenjevanjem (termine pisnega in ustnega ocenjevanja ter roke za govorne in druge nastope, oddajo seminarskih nalog, poročil, projektov itd.), oddelčni učiteljski zbor preveri obremenjenost posameznih učencev z ocenjevanjem in jih po potrebi prilagodi.
- Strokovni aktivni prilagodijo načrte ocenjevanja izobraževanju na daljavo, tako da **načrt ocenjevanja znanja vsebuje variante, prilagojene različnim oblikam izvajanja pouka**. Tudi za učence, ki se izobražujejo na daljavo, načrtujejo raznolike oblike in načine ocenjevanja ter jim tako omogočijo izkazati pridobljeno znanje na več načinov. V okviru določb pravilnikov, ki urejajo ocenjevanje znanja, **smiselno presodijo število ocenjevanj**.
- Učitelji znanje preverjajo in kasneje ocenjujejo z nalogami oz. dejavnostmi, ki **spodbujajo učenje z razumevanjem in razmišljanjem na višjih taksonomskih ravneh**, in ne predvidevajo le poznavanja golih dejstev/podatkov.
- Pri ocenjevanju znanja **učencev iz različnih občutljivih skupin** (učenci s posebnimi potrebami, učenci priseljenci, učenci z učnimi težavami, Romi itd.) je treba **izhajati iz njihovih vzgojno-izobraževalnih potreb** in jih upoštevati že pri načrtovanju prilagoditev ocenjevanja. Poleg ocenjevanja znanja je še posebno pomembno sprotno spremljanje učenčevega dela, ki mu daje kakovostne povratne informacije za izboljšanje učenja.

7 Viri

- Kustec, S., Logaj, V., Krek, M., Flogie, A., Truden Dobrin, P. in Ivanuš Grmek, M. (2020). Vzgoja in izobraževanje v Republiki Sloveniji v razmerah, povezanih s covid-19: modeli in priporočila. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. https://www.zrssi.si/digitalnaknjiznica/Covid_19/2/
- Kustec, S., Logaj, V., Krek, M., Flogie, A., Truden Dobrin, P. in Ivanuš Grmek, M. (2021). Šolsko leto 2021/22 v Republiki Sloveniji, v razmerah, povezanih s covidom-19: modeli in priporočila. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. https://www.zrssi.si/digitalnaknjiznica/Modeli%20in%20priporocila_2021_22/
- UNESCO COVID-19 Education Response. (2020). <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/>
- Svet Evropske unije. (2021). Priporočilo Sveta o pristopih kombiniranega učenja za visokokakovostno in vključujoče primarno in sekundarno izobraževanje. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2021.504.01.0021.01.SLV&toc=OJ%3AC%3A2021%3A504%3ATOC
- Zavod RS za šolstvo. (b. d.). Priporočila in usmeritve. <https://www.zrssi.si/stiki-s-prakso/podpora-pouku-na-daljavo/usmeritve-in-priporocila/>